

DLACZEGO NALEŻY MÓWIĆ „NIEUDOKUMENTOWANI” LUB O „NIEUREGULOWANYM STATUSIE”?

TO TERMINY UZNAWANE PRZEZ KLUCZOWE INSTYTUCJE

1975

ZGROMADZENIE OGÓLNE ORGANIZACJI NARODÓW ZJEDNOCZONYCH

„Zgromadzenie ogólne ONZ wzywa zainteresowane organy ONZ oraz wyspecjalizowane agencje do stosowania we wszystkich dokumentach oficjalnych terminu „pracownicy migrujący o nieuregulowanym statusie” lub „nieudokumentowani”.
-Zgromadzenie Ogólne, Działania w celu zapewnienia praw człowieka wszystkim pracowników migrujących, 3449, 2433. Posiedzenie plenarne, 9 grudnia 1975

1994

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NARODÓW ZJEDNOCZONYCH W SPRAWIE LUDNOŚCI I ROZWOJU

Najbardziej wyczerpujący tekst na temat międzynarodowej imigracji przyjęty wówczas przez społeczność międzynarodową stwierdzał, że „imigranci nieudokumentowani lub o nieuregulowanym statusie to osoby, które nie spełniają wymogów ustanowionych przez kraj docelowy w zakresie wjazdu, pobytu lub wykonywania działalności gospodarczej”.
- Program Działań Międzynarodowej Konferencji w sprawie Ludności i Rozwoju (ICPD), Kair, 1994

2004

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA PRACY, 92. SESJA

Rezolucja dotycząca sprawiedliwego traktowania pracowników migrujących w gospodarce zglobalizowanej, przyjęta przez najwyższy organ zarządzający Międzynarodowej Organizacji Pracy w 2004 r. odnosi się do „nieuregulowanego statusu” i „pracowników w nieuregulowanej sytuacji”.

2006

ZGROMADZENIE PARLAMENTARNE RADY EUROPY

Zgromadzenie woli termin „migrant o nieuregulowanym statusie” od innych takich jak „nielegalny migrant” lub „migrant nieposiadający dokumentów”. Wybrany termin ma bardziej neutralny wydźwięk i nie prowadzi do napiętnowania, jak ma to miejsce w przypadku terminu „nielegalny”.
- Rezolucja Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy nr 1509, „Prawa człowieka migrantów o nieuregulowanym statusie”

2009

PARLAMENT EUROPEJSKI

„Zwraca się do instytucji UE i państw członkowskich o zaprzestanie używania pojęcia „nielegalni imigranci”, które to niesie negatywne konotacje i o stosowanie raczej pojęć „pracownik/imigrant o nieuregulowanym statusie” lub „nieposiadający dokumentów”.
- Ustęp 159, Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie stanu praw podstawowych w Unii Europejskiej w latach 2004 – 2008 z dnia 14 stycznia 2009 r.

2009

WYSOKI KOMISARZ NARODÓW ZJEDNOCZONYCH DS. PRAW WCZŁOWIEKA

„...terminu „nielegalni imigranci” należy unikać i zastąpić go uznawanymi definicjami międzynarodowymi, takimi jak „imigranci nieudokumentowani” lub „o nieuregulowany statusie”, które lepiej oddają sytuację ...”
- Wysoki Komisarz ONZ ds. Praw Człowieka, Navi Pillay, 12. sesja Rady Praw Człowieka, 22 września 2009

2010

KOMISJA EUROPEJSKA

„Pozwolą Państwo, że wyrażę się jasno: nie istnieją imigranci nielegalni. Ludzie przybywają do UE, czasem w sposób niezgodny z przepisami...ale żaden człowiek nie jest nielegalny.”
- Cecilia Malmström, Komisarz UE do spraw wewnętrznych, 29 listopada 2010

2013

ASSOCIATED PRESS I INNE MEDIA

Niektóre media międzynarodowe, w tym słynna agencja prasowa Associated Press, zmieniły stosowaną terminologię rezygnując z wyrażenia „nielegalny imigrant”: „Przewodnik redakcyjny nie uznaje już terminu „nielegalny imigrant” ani określenia „nielegalna” w odniesieniu do osoby”.
- Associated Press, 2 kwietnia 2013

TO JEST MOŻLIWE

Angielski (English)	Undocumented migrant Irregular migrant	Łotewski (latviesu valoda)	Nelikumīgie imigranti Nedokumentētais migrants Neregulārais migrants
Arabski (العربية)	مهاجر غير موثق مهاجرون بدون أوراق هجرة غير نظامية	Maltański (Malti)	Immigrant irregolari
Bułgarski (български език)	нередовен мигрант мигрант без документи	Niderlandzki (Nederlands)	Mensen zonder papieren Mensen zonder wettig verblijf Ongedocumenteerd Irregulier
Chiński (中文)	无证移民 非正式移民 非正式居留者	Niemiecki (Deutsch)	Migranten ohne (gesicherten) Aufenthaltsstatus Irreguläre Migranten Undokumentierte Migranten
Chorwacki (hrvatski)	Neregularni migrant Nedokumentirani migranti	Polski (polski)	Nieudokumentowani migranci Migrant o nieuregulowanym statusie
Czeski (cestina)	Migrant bez oprávnění k pobytu Neregulérní migrant	Portugalski (Português)	Imigrantes não-documentados Migrantes irregulares
Duński (dansk)	Udokumenterede migranter	Rosyjski (русский)	Недокументированные мигранты мигранты, не состоящие на официальном учете
Estoński (eesti keel)	Elamisloata immigrant Ebakorrapärane sisserändaja	Rumuński (romana)	Imigrant cu ședere nereglementată Subiecții migrației neregulate
Fiński (suomi)	Paperiton siirtolainen	Słowacki (slovensky jazyk)	Nezdokumentovaní prisťahovalci
Francuski (français)	Sans-papiers Migrants irréguliers	Słoweński (slovenski jezik)	Nedokumentirani priseljenci
Grecki (elliniká)	μετανάστες χωρίς χαρτιά παράτυποι μετανάστες	Szwedzki (svenska)	Papperslösa
Hiszpański (español)	Migrantes irregulares Migrantes en situación (administrativa) irregular Sin papeles	Turecki (Türk)	düzensiz göçmen
Irlandzki (Gaeilge)	Imirceach gan doiciméid Stádas cónaithe neamhrialta	Węgierski (magyar)	Rendezetlen jogállású bevándorló
Litewski (lietuvių kalba)	Migrantai be dokumentų Nereguliarūs migrantai	Włoski (italiano)	Migranti irregolari

Dalsze przykłady i informacje są dostępne na stronie <http://picum.org/terminology/>

Tłumaczenia zapewniła sieć PICUM w całej UE. Prosimy o przesyłanie sprawiedliwych i bezstronnych terminów i opisów na adres info@picum.org.
Aktualne informacje oraz inne wersje językowe są dostępne na stronie <http://picum.org/terminology/>

DLACZEGO NIE NALEŻY UŻYWAĆ POJĘCIA „NIELEGALNI”?

JEST NIEPRECYZYJNE

BŁĘDNE POD WZGLĘDEM PRAWNYM

Brak uregulowanego statusu imigracyjnego nie jest w większości krajów karalny. Nie stanowi on przestępstwa przeciwko osobom, mieniu, czy bezpieczeństwu narodowemu, zatem podlega prawu administracyjnemu. Jednak nawet w krajach, w których naruszenie prawa imigracyjnego stanowi przestępstwo o charakterze kryminalnym. Popetnienie przestępstwa nie czyni z jego sprawcy osoby „nielegalnej”.

MYŁĄCE

Większość nieudokumentowanych imigrantów w Europie utraciła status w wyniku wyzysku, błędnych informacji lub opóźnień administracyjnych, a nie na skutek popetnienia przestępstwa. Dzieci również są niestusnie klasyfikowane jako „nielegalne”, tylko dlatego, że się urodziły lub znalazły się wraz ze swoimi rodzicami w sytuacji nieuregulowanej.

NIEZGODNE Z MIĘDZYNARODOWYMI ZOBOWIĄZANIAMI PRAWNYMI

Na szczeblu międzynarodowym państwa uznały swoje zobowiązania wobec wszystkich osób podlegających ich jurysdykcji, jako że im wszystkim przysługują prawa człowieka, niezależnie od statusu migracyjnego. Te normy zostały szczegółowo opracowane w reakcji na łamanie praw człowieka, okrucieństwo i zbrodnie przeciwko ludzkości, aby nie dopuścić do definiowania przez państwa jakiegokolwiek istoty ludzkiej jako „nielegalnej”.

ŁAMIĄCE ZASADĘ RZETELNEGO PROCESU

Określanie i traktowanie jednostek lub grup jako „nielegalnych” łamie ich prawo do uznania podmiotowości wobec prawa. Rzetelny proces sądowy jest podstawowym instrumentem ochrony praw człowieka, tymczasem coraz częściej migrantom odmawia się pełnego korzystania z ich praw w procedurach imigracyjnych. Podczas gdy środki karne, takie jak aresztowanie, są w coraz większej mierze wykorzystywane w przypadku naruszenia prawa imigracyjnego, procedury administracyjne nie spełniają wymogów w zakresie zabezpieczeń proceduralnych i ochrony.

NIEODPOWIEDNIE WOBEC OSÓB PRZYBYWAJĄCYCH NA GRANICE

Prawo międzynarodowe zezwala każdemu na opuszczenie kraju, w tym kraju pochodzenia. Wszystkim przybywającym na granice przysługują niezbywalne prawa człowieka, wymagające szczególnej ochrony. Klasyfikowanie wszystkich imigrantów, którzy starają się dostać do Europy nieoficjalnymi kanałami, jako „nielegalnych” jest niewłaściwe i naraża ich w większym stopniu na krzywdzące traktowanie.

JEST SZKODLIWE

NIELUDZKIE

Nazywanie imigrantów „nielegalnymi” pozbawia ich wrodzonej godności i praw człowieka. Określanie ich istnienia mianem bezprawnego przekreśla ich doświadczenie życiowe jako pracowników, kobiet, mężczyzn, dzieci, rodzin i osób starszych. Kiedy za normę przyjmuje się wyrażenia nieludzkie i dehumanizujące, ludzie stają się przedmiotem pogardy i ich prawo do życia jest często zagrożone.

ZACHECA DO UŻYCIA SRODKÓW KARNYCH

Termin „nielegalni” przedstawia migrantów jako nieuczciwych, niegodnych przestępców zagrażających dobru publicznemu. Przez takie podejście normą stają się środki karne, procedury zmierzające do ścigania, karania i odstraszenia imigrantów o nieuregulowanym statusie. Zachęca ono do kontroli policyjnej imigrantów, stosowania wobec nich aresztu, upowszechnienia użycia kajdanek i innych form krępowania w procedurze imigracyjnej.

UNIEMOŻLIWIAJĄCE UCZCIWĄ DEBATĘ

Traktowanie imigrantów o nieuregulowanym statusie jak przestępców uniemożliwia rzetelną, pełną szacunku, debatę na temat migracji. Zamiast tego należałoby zająć się tymi obszarami prawa i polityki, które powodują powstanie nieprawidłowości.

ZAGRAŻAJĄCE SOLIDARNOŚCI I ŻYCIU

Określanie wjazdu i pobytu imigrantów mianem „nielegalnych” często prowadzi do automatycznej kryminalizacji każdego, kto mógłby udzielić im pomocy. Karze może podlegać nawet ratowanie imigrantów na morzu, rozdawanie imodzieży czy zapewnienie schronienia. Jawne odmawianie pomocy czy solidarności z nieudokumentowanym imigrantami może przyczynić się do zwiększenia cierpienia i liczby ofiar.

OSŁABIAJĄCE SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNĄ

Stosowanie terminu „nielegalni” wywołuje uczucie podejrzliwości i nieufności wobec tych, którzy wyglądają po prostu inaczej, często ze względu na pochodzenie rasowe, etniczne czy wyznanie. Pogłębia podziały społeczne i powoduje profilowanie rasowe (klasyfikacje rasowe), ksenofobię i przestępstwa na tle nienawiści.

JEST SPRZECZNE Z EUROPEJSKIMI WARTOŚCIAMI

DYSKRYMINUJĄCE

„Nielegalny” to wyrażenie o negatywnym wydźwięku. Nigdy nie stosuje się go w stosunku do obywateli, używany jest jedynie wobec imigrantów przez co jest jednocześnie dyskryminujący i obraźliwy.

OPRESYJNE

Pojęcie „nielegalni” było stosowane do określania grup najmniej uprzywilejowanych w różnych epokach na przestrzeni dziejów. Kwakrzy i jezuici migrujący do Nowej Anglii w XVII w., Żydzi uciekający przed Holokaustem, osoby i działania sprzeciwiające się prawu segregacji w Republice Południowej Afryki (1948-1994) oraz w Stanach Zjednoczonych (1876-1965) – wszyscy zostali uznani za „nielegalnych”. Termin ten nigdy nie jest stosowany w odniesieniu do grup dobrze sytuowanych i uprzywilejowanych.

PRZESTARZAŁE

Słowo „nielegalni” nie jest już dopuszczalne do opisu osób nieposiadających właściwych dokumentów i nie jest zgodne z wartościami dzisiejszej Europy. Krzywdzące określenia kobiet, osób o innym kolorze skóry, niepełnosprawnych oraz LGBTI należały kiedyś do języka codziennego, lecz zostały zakwestionowane. Ich znaczenie zostało podważone w momencie gdy sprawiedliwe i neutralne określenia weszły do powszechnego użycia. Język podlega ciągłym zmianom. Walka o właściwą terminologię to walka o godność, szacunek i człowieczeństwo.